

Верховний
Суд

ОГЛЯД
судової практики
Касаційного господарського
суду у складі Верховного Суду
за I півріччя 2025 року

Рішення, внесені до ЄДРСР
за період з 01.01.2025 по 30.06.2025

1. СПРАВИ ПРО БАНКРУТСТВО	8
1.1. Про спеціальні підстави для відмови у відкритті провадження у справі про банкрутство.....	8
1.2. Про відкриття провадження у справі про банкрутство кредитної спілки, яка втратила статус фінансової установи.....	8
1.3. Про обов'язок сторін надати докази на підтвердження підстав для відкриття провадження у справі про банкрутство.....	8
1.4. Про відмінності між вирішенням судом «спору про право» та вирішенням судом питання про відкриття провадження у справі про банкрутство.....	9
1.5. Про повноваження суду апеляційної інстанції щодо встановлення наявності «спору про право» у справах про банкрутство	9
1.6. Про безспірність вимог кредитора за аграрною розпискою як підставу для відкриття провадження у справі про банкрутство.....	9
1.7. Про відсутність повноважень розпорядника майна боржника (за відсутності припинення повноважень органів управління заявника) звертатися до суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство іншої особи.....	10
1.8. Зловживання процесуальними правами як підстава для залишення без розгляду заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство.....	10
1.9. Щодо здійснення єдиним учасником (акціонером) боржника представництва інтересів у справі про банкрутство	10
1.10. Порядок заміни кредитора у справі про банкрутство правонаступником	11
1.11. Щодо визначення початку перебігу позовної давності до вимог про витребування боржником у межах провадження у справі про банкрутство майна, відчуженого у процедурах банкрутства.....	11
1.12. Про належний та ефективний спосіб захисту при зверненні із заявою про покладення на керівника боржника солідарної відповідальності у справі про банкрутство.....	11
1.13. Про закриття провадження у справі про банкрутство з підстав, визначених у п. 14 ч. 1 ст. 90 КУзПБ – «в інших випадках, передбачених цим Кодексом»	11
1.14. Про пільги щодо сплати судового збору на звернення арбітражного керуючого у справі про банкрутство (неплатоспроможність) або у спорах, що заявлені в межах справи про банкрутство боржника	12
1.15. Про судовий контроль у справі про неплатоспроможність та підстави для відмови в затвердженні плану реструктуризації	12
1.16. Про скасування заходів забезпечення позову, який залишено судом без розгляду, у зв'язку з поданням позивачем заяви з грошовими вимогами до боржника у справі про неплатоспроможність.....	12

1.17. Про перегляд судових рішень у справах про банкрутство за нововиявленими обставинами.....	13
1.18. Право на касаційне оскарження ухвали апеляційного суду, яка постановлена за результатами розгляду заяви про перегляд за нововиявленими обставинами судового рішення, прийнятого за результатами розгляду скарги на дії/бездіяльність арбітражного керуючого.....	13
2. СПРАВИ ЩОДО ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, А ТАКОЖ ПОВ'ЯЗАНІ З АНТИМОНОПОЛЬНИМ ТА КОНКУРЕНТНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ.....	13
2.1. Щодо застосування забезпечення позову у спорі про заборону вчиняти дії, спрямовані на підготовку до введення в цивільний обіг лікарського засобу, та відмову в державній реєстрації лікарського засобу.....	13
2.2. Щодо використання загальноновживаного позначення в торговельній марці на медичний препарат.....	14
2.3. Щодо доказування права попереднього користувача торговельною маркою та визначення юрисдикції у справі за вимогою про визнання недійсним свідоцтва України на торговельну марку, власником якої є фізична особа.....	14
2.3.1. Вимога про визнання недійсним свідоцтва на торговельну марку не підлягає розгляду за правилами господарського судочинства, якщо власником такого свідоцтва є фізична особа.....	14
2.4. Щодо правової кваліфікації АМКУ обставин, які можуть свідчити про наявність або відсутність порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.....	15
2.5. Щодо вирішення спору про недобросовісну конкуренцію у вигляді неправомірного використання оформлення упаковки товарів.....	15
2.6. Щодо строку звернення до АМКУ у справах про недобросовісну конкуренцію в разі триваючого порушення.....	15
2.7. Щодо дотримання органом АМКУ строків давності притягнення суб'єкта господарювання до відповідальності.....	16
2.8. Щодо оцінки рішення АМКУ, прийнятого на підставі правочину, визнаного судом недійсним.....	16
2.9. Про неможливість застосування рекомендацій АМКУ як джерела правозастосовної практики в розумінні ч. 4 ст. 236 ГПК України.....	17
3. СПРАВИ ЩОДО КОРПОРАТИВНИХ СПОРІВ, КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ ТА ЦІННИХ ПАПЕРІВ.....	17
3.1. Щодо юрисдикції спорів про поновлення на посаді директора, звільненого за вчинення одноразового грубого порушення трудових обов'язків з підстав, передбачених п. 1 ч. 1 ст. 41 КЗпП України.....	17
3.2. Щодо обрання належного (ефективного) способу захисту у справах за позовом учасника гаражного кооперативу про визнання недійсним рішення членів про делегування уповноваженого представника для участі в загальних зборах кооперативу.....	18

3.3. Щодо належного та ефективного способу захисту порушеного права особи, яка була виключена зі складу учасників ТОВ, якщо після її виключення змінилися розмір статутного капіталу та склад учасників	18
3.4. Щодо визнання недійсним договору купівлі-продажу частки ТОВ, укладеного одним із подружжя, як ефективного способу захисту порушених прав іншого з подружжя	18
3.5. Щодо питання, які позовні вимоги є належним та ефективним способом захисту прав міноритарних акціонерів у процедурі примусового викупу акцій (сквіз-ауту)	19
3.6. Щодо неефективності вимоги про визнання недійсним рішення загальних зборів АТ, яке стало підставою для обов'язкового викупу акцій, за умови, що спірним є лише питання про вартість акцій.....	19
3.7. Щодо визнання недійсним акта приймання-передачі майна до статутного капіталу ТОВ як фраздаторного правочину.....	20
3.8. Щодо відсутності порушення прав колишнього учасника ТОВ рішенням загальних зборів товариства, що стосується прав / інтересів колишнього директора ТОВ	20
3.9. Щодо підтвердження повноваження адвоката на здійснення представництва інтересів учасника товариства на загальних зборах учасників ТОВ.....	20
3.10. Щодо права учасника ПП на отримання інформації про діяльність підприємства і проведення аудиту фінансової звітності останнього під час дії арешту корпоративних прав ПП у кримінальному провадженні	21
3.11. Щодо обсягу документів, які можуть бути витребувані учасником у ТОВ відповідно до статей 5, 43 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»	21
3.12. Щодо визнання недійсним правочину з відчуження простих бездокументарних іменних акцій у зв'язку з поширенням презумпції спільності права власності подружжя на майно.....	21
3.13. Щодо неможливості господарських судів ухвалювати рішення про припинення повноважень голови ОСББ, оскільки це питання належить до виключної компетенції уповноважених статутних органів ОСББ.....	22
3.14. Щодо правової природи правовідносин з обрання члена виконавчого органу товариства	22
3.15. Щодо визнання припиненими трудових відносин між директором товариства та товариством на підставі заяви про звільнення за власним бажанням (ст. 38 КЗпП України)	23
3.16. Щодо виплати вартості частки учаснику ТОВ у зв'язку з його виходом зі складу учасників (засновників) товариства.....	23
3.17. Щодо права учасника товариства на повернення вкладу в натуральній формі (об'єкт нерухомого майна), зумовленого його виходом із товариства.....	24

3.18.	Правові наслідки невнесення до ЄДР відомостей щодо змін у складі учасників товариства.....	24
3.19.	Щодо обмеження корпоративних прав акціонера при передачі акцій в управління АРМА та особливостей реалізації прав за акціями	25
3.20.	Про неправомірність повторного розгляду Мініюстом однієї й тієї ж скарги без наявності судового рішення про скасування попереднього рішення Мініюсту.....	25
3.21.	Про застосування такого заходу забезпечення позову, як зупинення дії рішення загальних зборів учасників товариства, яким обрано директора товариства	25
3.22.	Щодо належного відповідача у спорі про стягнення майнової шкоди, пов'язаної з вилученням майна, переданого до статутного капіталу ТОВ	26
3.23.	Щодо того, чи може свідчити про зловживання процесуальними правами збіг в одній особі позивача та директора відповідача.....	26
4.	СПРАВИ ЩОДО ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН ТА ПРАВА ВЛАСНОСТІ.....	26
4.1.	Щодо обрання належного (ефективного) способу захисту у справах про визнання протиправним і скасування акта про примусове відчуження майна. 26	
4.2.	Щодо належного способу захисту прав територіальної громади, порушених неправильним визначенням цільового призначення орендованої земельної ділянки комунальної власності, яке спричинило встановлення орендної плати в меншому розмірі.....	27
4.3.	Щодо належності та ефективності заявленої прокурором вимоги про повернення нерухомого майна територіальній громаді як вимоги про застосування наслідків недійсності цього правочину (реституцію)	27
4.4.	Щодо права орендаря витребувати орендовану земельну ділянку із чужого незаконного володіння	28
4.5.	Щодо можливості витребування трансформаторної підстанції як самостійного об'єкта власності	28
4.6.	Щодо неможливості відчуження багаторічних насаджень окремо від земельної ділянки.....	29
4.7.	Щодо неможливості відчуження з державної в комунальну або приватну власність земельної ділянки, на якій розташована пам'ятка археології місцевого значення.....	29
4.8.	Щодо недопустимості вилучення об'єктів спільної власності територіальних громад без згоди відповідних громад або рішень їхніх рад, крім випадків, передбачених законом	29
4.9.	Щодо оформлення права користування земельною ділянкою співвласниками багатоквартирного будинку в межах, необхідних для його обслуговування.....	30
4.10.	Щодо правовстановлювальних документів на використання водного об'єкта з метою ведення аквакультури	30
5.	СПРАВИ У СПОРАХ, ЩО ВИНΙΚАЮТЬ ІЗ ПРАВОЧИНІВ, ЗОКРЕМА ДОГОВОРІВ.....	30

5.1. Щодо оскарження акта про непідписання договору купівлі-продажу за результатами аукціону як неналежного способу захисту	30
5.2. Щодо непоширення персональних санкцій кінцевого бенефіціара на підконтрольну йому юридичну особу та відсутності правових підстав для обмеження права на стягнення заборгованості	31
5.3. Щодо можливості стягнення збитків у зв'язку з помилками в податковій накладній	31
6. СПРАВИ В ІНШИХ СПОРАХ, ЩО ВИНΙΚАЮТЬ З ГОСПОДАРСЬКИХ ПРАВОВІДНОСИН.....	32
6.1. Щодо спеціального порядку звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника в період дії воєнного стану	32
6.2. Щодо притягнення органу державної влади до відповідальності у вигляді стягнення шкоди за невиконання обов'язку забезпечувати схоронність вилученого майна	32
7. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ПИТАННЯ.....	32
7.1. Щодо розгляду заяви про забезпечення позову в разі одночасного подання позовної заяви та заяви про забезпечення позову	32
7.2. Щодо забезпечення позову про визнання недійсним договору про закупівлю підрядних робіт за державні кошти шляхом заборони сторонам договору виконувати договірні зобов'язання (ст. 137 ГПК України, ст. 204, 629 ЦК України, ст. 3, 7 Закону України «Про публічні закупівлі»).....	33
7.3. Щодо питання забезпечення позову шляхом заборони банку (третьої особі) здійснювати будь-які виплати за банківськими гарантіями, якщо позивач не є стороною цих правочинів	34
7.4. Щодо процесуальних наслідків ненадання доказів сплати та несплати в повному обсязі судового збору у строк, встановлений судом в ухвалі про залишення апеляційної скарги без руху.....	34
7.5. Не підлягають касаційному оскарженню судові рішення лише в частині розстрочення / відстрочення їх виконання	35
7.6. Про недостатність формального перебування у ЗСУ для зупинення провадження у справі	35
7.7. Можливість встановлення графіка платежів у мировій угоді поза межами річного строку, визначеного для розстрочення виконання судового рішення	35

Перелік уживаних скорочень

АМКУ	– Антимонопольний комітет України
БК України	– Бюджетний кодекс України
ГК України	– Господарський кодекс України
ГПК України	– Господарський процесуальний кодекс України
ЄДР	– Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань
ЗК України	– Земельний кодекс України
КЗпП України	– Кодекс законів про працю України
КГС ВС	– Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду
КУзПБ	– Кодекс України з процедур банкрутства
НКЦПФР	– Національна комісія з цінних паперів і фондового ринку
ОП КГС ВС	– об'єднана палата Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду
ОСББ	– об'єднання співвласників багатоквартирного будинку
ПАТ	– публічне акціонерне товариство
ПК України	– Податковий кодекс України
СК України	– Сімейний кодекс України
СП КГС ВС	– судова палата Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду
ТОВ	– товариство з обмеженою відповідальністю
ФГВФО	– Фонд гарантування вкладів фізичних осіб
ЦК України	– Цивільний кодекс України

1. Справи про банкрутство

1.1. Про спеціальні підстави для відмови у відкритті провадження у справі про банкрутство

Кредитори тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, не мають права вимагати від покупця об'єкта приватизації (підприємства як єдиного майнового комплексу) погашення відповідної кредиторської заборгованості в примусовому порядку убудь-який передбачений законом спосіб, зокрема шляхом задоволення цих вимог у справі про банкрутство. Указана заборона на погашення таких вимог у межах справи про банкрутство виключає відкриття провадження у справі про банкрутство боржника за заявою кредитора, який обґрунтував заявлені грошові вимоги заборгованістю, що виникла у підприємства, приватизованого Боржником.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 04.02.2025 у справі № 916/3735/24 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125224550>

1.2. Про відкриття провадження у справі про банкрутство кредитної спілки, яка втратила статус фінансової установи

Ініціювання процедури банкрутства кредитором, який є вкладником кредитної спілки, що втратила статус фінансової установи, спрямоване на захист його прав та інтересів та відповідає вимогам ч.2 ст.8 КУзПБ.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 29.01.2025 у справі № 909/965/24 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124829969>.

1.3. Про обов'язок сторін надати докази на підтвердження підстав для відкриття провадження у справі про банкрутство

На кредитора покладено обов'язок надати суду докази на підтвердження підстав для відкриття провадження у справі про банкрутство, а на боржника – обов'язок надати докази, які спростовують або підтверджують вимоги заявника.

Положення КУзПБ не встановлюють обов'язку для ініціюючого кредитора доводити те, що боржник у справі про банкрутство не має можливості виконати майнові зобов'язання, строк яких настав. Доведення обставин можливості виконати такі майнові зобов'язання покладено саме на боржника.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 19.02.2025 у справі № 908/675/24 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125461498>.

1.4. Про відмінності між вирішенням судом «спору про право» та вирішенням судом питання про відкриття провадження у справі про банкрутство

Встановлення між сторонами спору про право у справі про банкрутство відбувається як шляхом матеріально-правової оцінки обґрунтованості вимог ініціюючого кредитора до боржника, так і визначенням належної процесуальної форми судочинства. Якщо для дослідження та оцінки вимог суд потребує процесуальних строків, заходів та форми провадження, що відповідає виключно позовному провадженню, і без їх застосування суд позбавлений можливості встановити обґрунтованість заявлених вимог, то це свідчить про існування спору про право, що виключає можливість відкриття провадження у справі про банкрутство за відповідною заявою кредитора.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 25.03.2025 у справі № 907/600/24 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126501032>.

1.5. Про повноваження суду апеляційної інстанції щодо встановлення наявності «спору про право» у справах про банкрутство

Суд апеляційної інстанції при розгляді апеляційної скарги на ухвалу про відкриття провадження у справі про банкрутство має самостійно встановити наявності або відсутності матеріально-правових підстав, зокрема наявності «спору про право» між кредитором і боржником, та ухвалити нове рішення, а не повертати справу на новий розгляд до суду першої інстанції.

Детальніше з текстом постанови від 24.04.2025 у справі № 910/9327/24 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126866967>.

1.6. Про безспірність вимог кредитора за аграрною розпискою як підставу для відкриття провадження у справі про банкрутство

Наявність аграрної розписки, самостійно виданої самим скаржником, який визначив суму безумовного грошового зобов'язання за нею та строк виконання зобов'язання, без відмітки про її виконання, є достатнім підтвердженням безспірності вимог кредитора за аграрною розпискою. Спори щодо договору поставки між сторонами, законності виконавчого напису чи спори боржника з приватним виконавцем про порядок виконання виконавчого напису не є спором про право в розумінні ст. 39 КУзПБ.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 19.02.2025 у справі № 924/700/24 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125638006>

1.7. Про відсутність повноважень розпорядника майна боржника (за відсутності припинення повноважень органів управління заявника) звертатися до суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство іншої особи

Розпорядник майна боржника, за відсутності припинення повноважень органів управління (керівника) юридичної особи, не має права звертатися до суду із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство іншої юридичної особи. Ініціювання банкрутства іншої юридичної особи належить до звичайної господарської діяльності ініціюючого кредитора та має здійснюватися належним представником, яким за загальним правилом є керівник.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 24.04.2025 у справі № 910/16061/24 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126833954>.

1.8. Зловживання процесуальними правами як підстава для залишення без розгляду заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство

Звернення кредитора із заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство юридичної особи, пов'язаної з ним спільним кінцевим бенефіціарним власником, без мети ефективного захисту порушених прав, що підтверджується сукупністю обставин справи (зокрема, погашенням боржником значно більших за розміром вимог інших кредиторів при збереженні заборгованості перед пов'язаним кредитором), є зловживанням процесуальними правами та підставою для залишення такої заяви без розгляду відповідно до ч. 3 ст. 43 ГПК України.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 12.06.2025 року у справі № 924/232/22 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128132898>

1.9. Щодо здійснення єдиним учасником (акціонером) боржника представництва інтересів у справі про банкрутство

Суди апеляційної чи касаційної інстанції під час вирішення питання прийнятності апеляційної чи касаційної скарги не позбавлені можливості дослідити докази наявності у заявника 100 % корпоративних прав чи відповідного рішення про уповноваження особи на представництво інтересів засновників (учасників, акціонерів) боржника, оформленого протоколом вищого органу управління боржника.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 24.01.2025 у справі № 916/2786/23 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124830038>.

1.10. Порядок заміни кредитора у справі про банкрутство правонаступником

Заміна кредитора у справі про банкрутство його правонаступником є неможливою до остаточного вирішення судом питання щодо визнання/відмови у визнанні кредиторських вимог первісного кредитора, оскільки вирішення питання правонаступництва прямо залежить від того, чи будуть визнані відповідні кредиторські вимоги та в якому розмірі

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 19.06.2025 у справі № 922/831/23 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128308821>

1.11. Щодо визначення початку перебігу позовної давності до вимог про витребування боржником у межах провадження у справі про банкрутство майна, відчуженого у процедурах банкрутства

Належним моментом початку перебігу позовної давності до вимог про витребування боржником в межах провадження у справі про банкрутство майна, відчуженого у процедурах банкрутства, є день укладення договору купівлі-продажу спірного майна між боржником та набувачем (переможцем аукціону) за результатами проведення аукціону з продажу майна боржника у процедурі банкрутства, а не день набрання чинності судового рішення про визнання недійсними результатів аукціону та договору з продажу спірного майна.

Детальніше з текстом постанови СП КГС ВС від 14.05.2025 року у справі № 15/68-10(902/1563/23) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128169832>

1.12. Про належний та ефективний спосіб захисту при зверненні із заявою про покладення на керівника боржника солідарної відповідальності у справі про банкрутство

Належним та ефективним способом захисту при зверненні із заявою про покладення солідарної відповідальності є пред'явлення вимог щодо встановлення порушення з покладенням за таке порушення солідарної відповідальності з одночасним стягненням із суб'єкта відповідної суми.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 25.02.2025 у справі № 914/1200/21 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125673320>.

1.13. Про закриття провадження у справі про банкрутство з підстав, визначених у п. 14 ч. 1 ст. 90 КУзПБ – «в інших випадках, передбачених цим Кодексом»

Настання обставин, передбачених п. 1-6 розділу «Прикінцеві та перехідні положення» КУзПБ, у справі про банкрутство, провадження в якій хоча і відкрито

до введення в Україні воєнного стану з 24.02.2022, може бути розцінено як передбачений цим Кодексом інший випадок для закриття провадження у справі про банкрутство у розумінні п. 14 ч. 1 ст. 90 КУзПБ.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 15.04.2025 у справі № 913/355/21 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127249531>.

1.14. Про пільги щодо сплати судового збору на звернення арбітражного керуючого у справі про банкрутство (неплатоспроможність) або у спорах, що заявлені в межах справи про банкрутство боржника

У разі звернення арбітражного керуючого, призначеного розпорядником майна, від імені боржника та з метою захисту його інтересів, арбітражний керуючий діє не як фізична особа (громадянин), що звернулася з заявою до суду щодо захисту прав та інтересів інших осіб у розумінні п. 7 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про судовий збір», а діє як суб'єкт незалежної професійної діяльності –представник боржника за законом.

Відповідне звернення арбітражного керуючого є зверненням боржника, а тому на таке звернення арбітражного керуючого не поширюються пільги щодо сплати судового збору, передбачені п. 7 ч. 1 ст. 5 Закону України «Про судовий збір».

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 14.01.2025 у справі № 904/11028/15 (904/5476/23) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124687642>.

1.15. Про судовий контроль у справі про неплатоспроможність та підстави для відмови в затвердженні плану реструктуризації

Наявність принаймні однієї з передбачених ч. 8 ст. 126 КУзПБ підстав виключає затвердження господарським судом плану реструктуризації, незалежно від факту схвалення її відповідними особами, а зумовлює необхідність вирішення питання щодо визнання боржника банкрутом або закриття провадження у справі про неплатоспроможність (за наявності обставин, передбачених ч. 7 ст. 123 КУзПБ).

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 13.05.2025 у справі № 904/3275/23 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127535991>.

1.16. Про скасування заходів забезпечення позову, який залишено судом без розгляду, у зв'язку з поданням позивачем заяви з грошовими вимогами до боржника у справі про неплатоспроможність

У разі залишення позову без розгляду припиняється розгляд судом спору між сторонами, що унеможливорює в подальшому прийняття судового рішення по суті спору про задоволення позову, а тому застосовані судом заходи забезпечення позову підлягають скасуванню на підставі ч. 9 ст. 145 ГПК України.

Визнання недійсним фраздаторного правочину не є достатньою підставою для висновку про вибуття відчуженого за ним майна не з волі власника або особи, якій він передав майно у володіння.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 20.05.2025 у справі № 911/2308/23 (369/4028/23) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127498883>.

1.17. Про перегляд судових рішень у справах про банкрутство за нововиявленими обставинами

Ухвала про передачу справи для подальшого розгляду у межах справи про банкрутства боржника не може бути переглянута за нововиявленими обставинами.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 11.02.2025 у справі № 922/2579/19 (922/1648/19) можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125095201>.

1.18. Право на касаційне оскарження ухвали апеляційного суду, яка постановлена за результатами розгляду заяви про перегляд за нововиявленими обставинами судового рішення, прийнятого за результатами розгляду скарги на дії/бездіяльність арбітражного керуючого

У справах про банкрутство (неплатоспроможність) ухвала суду апеляційної інстанції про відмову в задоволенні заяви про перегляд постанови цього суду за нововиявленими обставинами підлягає касаційному оскарженню у відповідності до приписів п. 3 ч. 1 ст. 287 ГПК України та вимог ч. 1 ст. 2 КУзПБ. Право на таке оскарження не пов'язується із належністю постанови апеляційного суду, про перегляд якої за нововиявленими обставинами подано відповідну заяву, до переліку постанов у справах про банкрутство (неплатоспроможність), що підлягають чи не підлягають окремому касаційному оскарженню.

Детальніше з текстом постанови СП КГС ВС від 11.06.2025 у справі № 925/1240/21 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128067662>

2. Справи щодо захисту прав інтелектуальної власності, а також пов'язані з антимонопольним та конкурентним законодавством

2.1. Щодо застосування забезпечення позову у спорі про заборону вчиняти дії, спрямовані на підготовку до введення в цивільний обіг лікарського засобу, та відмову в державній реєстрації лікарського засобу

Необхідність у застосуванні певних способів захисту у сфері інтелектуальної власності, як і вжиття заходів забезпечення позову, з огляду на специфіку правовідносин пов'язується, насамперед, з недопущенням розповсюдження товарів,

виготовлення або введення у цивільний оборот яких здійснюється з ймовірним порушенням права інтелектуальної власності.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 17.04.2025 у справі № 910/8703/24 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126716187>

2.2. Щодо використання загальноживаного позначення в торговельній марці на медичний препарат

З огляду на обставини справи реєстрація загальноживаного позначення у якості торгової марки за певною особою без зазначення у торговій марці конкретного виробника у такий спосіб щоб його можна було впізнати та ідентифікувати, певним чином монополізує назву медичного препарату за одним з його виробників, а тому не виконує функцію торгової марки.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 06.05.2025 у справі № 910/16093/18 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127249567>.

2.3. Щодо доказування права попереднього користувача торговельною маркою та визначення юрисдикції у справі за вимогою про визнання недійсним свідоцтва України на торговельну марку, власником якої є фізична особа

У разі недоведення стороною у справі обставин, що свідчать про добросовісне використання нею торговельної марки або здійснення значної та серйозної підготовки до такого використання до дати подання іншою стороною заявки на цю марку, суду не має підстав для висновку про наявність в особи права попереднього користування на торговельну марку.

2.3.1. Вимога про визнання недійсним свідоцтва на торговельну марку не підлягає розгляду за правилами господарського судочинства, якщо власником такого свідоцтва є фізична особа

Вимога про визнання недійсним свідоцтва на торговельну марку, власником якої є фізична особа, не підлягає розгляду за правилами господарського судочинства. Належним відповідачем щодо такої вимоги має бути саме власник свідоцтва як фізична особа, а не фізична особа – підприємець. Такі спори підлягають вирішенню в загальних судах.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 17.06.2025 у справі № 910/4461/23 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128275685>.

2.4.Щодо правової кваліфікації АМКУ обставин, які можуть свідчити про наявність або відсутність порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції

При оцінці обставин, покладених Антимонопольним комітетом України (АМКУ) в основу свого рішення надається правова кваліфікація тільки обставинам, які можуть свідчити про наявність або відсутність в діях товариства порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції.

Комітет аналізує зібрані фактичні дані виключно на предмет можливості встановлення наявності або відсутності порушення в діях суб'єкта господарювання, а не перевіряє дії посадової особи державного органу.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 13.02.2025 у справі № 910/2596/24 можна ознайомитись за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/125191692>.

2.5.Щодо вирішення спору про недобросовісну конкуренцію у вигляді неправомірного використання оформлення упаковки товарів

Істотне значення для правильного вирішення судового спору, який виник з конкурентних відносин, об'єктом захисту яких є оформлення опаккування товарів згідно зі ст. 4 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції», має саме схожість зовнішнього вигляду оформлення опаккування товару.

Чинне законодавство не пов'язує можливості захисту від недобросовісної конкуренції виключно з наявністю в особи права на відповідний об'єкт інтелектуальної власності. Мають враховуватися загальні права особи на користування результатами власної діяльності, виключна компетенція органів АМКУ у сфері захисту від недобросовісної конкуренції, а також фактичні обставини використання відповідного опаккування виробниками на одному ринку стосовно одного товару (у цьому випадку вологих серветок дитячих), зовнішнє оформлення яких є схожим до ступеня сплутування та може призвести до змішування діяльності цих виробників.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 19.12.2024 у справі № 910/1384/24 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/123928354>.

2.6.Щодо строку звернення до АМКУ у справах про недобросовісну конкуренцію в разі триваючого порушення

КГС ВС розглянув касаційну скаргу ТОВ у справі за позовом скаржника до АМКУ про визнання недійсним рішення АМКУ щодо порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції та накладення штрафу (далі – рішення АМКУ). Позовні вимоги мотивовані тим, що заява про порушення законодавства про захист від недобросовісної конкуренції подана заявниками до АМКУ через дев'ять місяців з моменту, коли заявники дізналися або повинні були дізнатися про гіпотетичне порушення своїх прав, у той час як ст. 28 Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» встановлює строк у шість місяців для звернення

із заявою до АМКУ. Закінчення такого строку на звернення із заявою є підставою для відмови у її прийнятті, якщо орган АМКУ не визнав поважними причини пропуску строку на звернення до АМКУ.

Детальніше з текстом ухвали КГС ВС від 12.06.2025 у справі № 910/3667/24 можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/128132887>.

2.7.Щодо дотримання органом АМКУ строків давності притягнення суб'єкта господарювання до відповідальності

Положення ч. 2 ст. 42 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначають, що перебіг строку давності зупиняється на час розгляду органом АМКУ справи. Водночас наведені положення ніяким чином не скасовують, підміняють та/або продовжують строки, визначені у частині першій цієї статті. Також в силу положень ст. 19 Конституції України та п. 1 ст. 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» не наділяють правом органи АМКУ щодо притягнення суб'єкта господарювання до відповідальності за порушення конкурентного законодавства поза межами, визначеними у ч. 1 ст. 42 Закону.

У вирішенні питання щодо дотримання органом АМКУ строків давності притягнення суб'єкта господарювання до відповідальності тлумачення словосполучення «розгляду органами Антимонопольного комітету України справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції» першочергове значення має саме сутнісний зміст поняття «розгляд справи». Тобто, вчинення органом АМКУ всіх необхідних процесуальних дій, направлених на збір доказів, які підтверджують обставини інкримінованого суб'єкту господарювання порушення конкурентного законодавства та вчинення всіх необхідних, передбачених Законом дій задля встановлення обставин такого порушення, і, відповідно, прийняття рішення щодо наявності / відсутності підстав для притягнення цього суб'єкта до відповідальності.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 11.02.2025 у справі № 910/19061/21 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125139115>.

2.8.Щодо оцінки рішення АМКУ, прийнятого на підставі правочину, визнаного судом недійсним

За своєю правовою природою недійсність правочину є юридичним матеріально-правовим фактом, який впливає не лише на оцінку АМКУ впливу на певний ринок та допустимість концентрації без порушення законодавства, але і на дотримання як суб'єктом господарювання, так і самим АМКУ всіх врегульованих нормами законодавства способу, порядку та процедур, необхідних для надання дозволу суб'єкту звернення про надання дозволу на концентрацію. Зокрема, як щодо обов'язку самого заявника здійснювати подання в АМКУ достовірної та повної інформації згідно з вимогами Закону України «Про захист

економічної конкуренції» та Положення, так і обов'язку АМКУ всебічно та повно з'ясувати обставини на підставі належним чином підтверджених, викладених у заяві про надання дозволу на концентрацію обставин.

Така достовірність не може ґрунтуватися на недійсних правочинах.

Правочин, визнаний судом недійсним, є недійсним саме з моменту його укладення, а не з моменту відповідного рішення суду.

Загальні підходи та принципи оцінки законності рішень, прийнятих, у тому числі, на підставі недійсного правочину, є однаковими як для суду, так і для органів АМК.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 11.03.2025 у справі № 910/2201/24 можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/125804571>.

2.9. Про неможливість застосування рекомендацій АМКУ як джерела правозастосовної практики в розумінні ч. 4 ст. 236 ГПК України

Методичні рекомендації щодо застосування поняття контролю, затверджені рішенням АМКУ від 01.11.2008, не є джерелом правозастосовної практики в розумінні ч. 4 ст. 236 ГПК України.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 06.05.2025 у справі № 910/3422/21 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127249551>.

3. Справи щодо корпоративних спорів, корпоративних прав та цінних паперів

3.1. Щодо юрисдикції спорів про поновлення на посаді директора, звільненого за вчинення одноразового грубого порушення трудових обов'язків з підстав, передбачених п. 1 ч. 1 ст. 41 КЗпП України

Недотримання вимог закону та установчих документів юридичної особи під час скликання і проведення загальних зборів товариства не може визнаватися порушенням прав колишнього директора товариства, який не є учасником товариства.

У спорі про визнання недійсними рішень зборів учасників товариства вирішальним є встановлення факту порушення цим рішенням прав та законних інтересів позивача саме як учасника товариства, тобто його корпоративних прав.

Вимога про поновлення на посаді директора після звільнення на підставі п. 1 ч. 1 ст. 41 КЗпП України має розглядатися у порядку цивільного судочинства.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 06.02.2025 у справі № 917/2138/23 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125495803>.

3.2.Щодо обрання належного (ефективного) способу захисту у справах за позовом учасника гаражного кооперативу про визнання недійсним рішення членів про делегування уповноваженого представника для участі в загальних зборах кооперативу

Встановлення судом обставин обрання позивачем неналежного та/або неефективного способу захисту своїх прав є самостійною та достатньою підставою для відмови у позові, що виключає необхідність дослідження судом обставин, зокрема, правомірності / законності скликання та проведення загальних зборів.

Детальніше з текстом постанови СП КГС ВС від 27.01.2025 у справі № 910/14503/23 можна ознайомитись за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/124897505>.

3.3.Щодо належного та ефективного способу захисту порушеного права особи, яка була виключена зі складу учасників ТОВ, якщо після її виключення змінилися розмір статутного капіталу та склад учасників

Належним та ефективним способом захисту порушеного права особи, яка була неправомірно виключена зі складу учасників, якщо після її виключення змінився розмір статутного капіталу та склад учасників, є визначення розміру статутного капіталу та часток учасників з урахуванням названих змін. Рішення суду про визначення розміру статутного капіталу та часток учасників не має ретроспективної дії. Суд, ухвалюючи таке рішення, має врахувати всі ті зміни, які відбулися у товаристві з дати події, внаслідок якої, з погляду позивача, були порушені його права (ухвалення рішення про виключення учасника, внесення змін до статуту тощо).

Детальніше з текстом постанови від 27.05.2025 у справі № 911/1484/23 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128275708>

3.4.Щодо визнання недійсним договору купівлі-продажу частки ТОВ, укладеного одним із подружжя, як ефективного способу захисту порушених прав іншого з подружжя

Пред'явлення позовних вимог про визнання договору купівлі-продажу частки товариства недійсним одним з подружжя, який разом з іншим подружжям є власниками спільного сумісного майна, є належним та ефективним способом захисту порушеного права у разі, якщо такий позов заявлений з метою повернення одному з подружжя, частки в спільному майні подружжя.

Правовим наслідком недійсності договору купівлі-продажу буде відновлення права спільної сумісної власності подружжя.

Покупець, діючи добросовісно і розумно, повинен був не лише перевірити інформацію з ЄДРЮОФОПГО (стосовно учасників юридичної особи), а і оцінити й інші обставини, зокрема перевірити особу, як контрагента за договором, з'ясувати

перебування контрагента у шлюбі на момент вчинення правочину для встановлення обставин необхідності надання письмової згоди одного з подружжя на відчуження спільного сумісного майна, або встановлення обставин поділу, виділу в натурі частки з майна, що перебуває в спільній сумісній власності.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 16.01.2025 у справі № 922/405/24 можна ознайомитись за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/124560620>.

3.5. Щодо питання, які позовні вимоги є належним та ефективним способом захисту прав міноритарних акціонерів у процедурі примусового викупу акцій (сквіз-ауту)

Міноритарний акціонер може звертатися з позовом про стягнення справедливої компенсації за примусово вилучені акції як до покупця, так і до його афілійованих осіб, кінцевого бенефіціарного власника та емітента. У таких правовідносинах підлягає застосуванню доктрина «підняття корпоративної завіси», оскільки відповідачі фактично становлять єдину економічну групу, їхні інтереси збігаються, а вигодонабувачем є кінцевий бенефіціарний власник. Застосування доктрини є виправданим для досягнення справедливого результату та полегшення виконання судового рішення. Спір підлягає розгляду в порядку господарського судочинства.

Детальніше з текстом постанови СП КГС ВС від 03.02.2025 у справі № 910/8714/18 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125060495>.

3.6. Щодо неефективності вимоги про визнання недійсним рішення загальних зборів АТ, яке стало підставою для обов'язкового викупу акцій, за умови, що спірним є лише питання про вартість акцій

У разі коли позивачка не доводить наявності спору щодо її волевиявлення продати належні їй акції за процедурою обов'язкового викупу, а спірним є лише питання про вартість цих акцій, вимоги про визнання недійсними рішень загальних зборів акціонерного товариства не забезпечать реалізацію права на обов'язковий викуп належних їй акцій за ціною, яку вона вважає справедливою.

Способом захисту прав в такій ситуації є вимоги про визначення розміру компенсації (ринкової / справедливої вартості акцій), визнання укладеним договором на певних умовах. Таке рішення буде спрямоване на забезпечення балансу інтересів акціонерів товариства; воно дозволить обом сторонам правочину вирішити спір щодо вартості акцій.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 02.04.2025 у справі № 916/2608/23 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126358651>

3.7. Щодо визнання недійсним акта приймання-передачі майна до статутного капіталу ТОВ як фраздаторного правочину

Правочин щодо внесення майна до статутного капіталу товариства може бути визнаний недійсним як фраздаторний, якщо він вчинений боржником/поручителем з метою уникнення звернення стягнення на його майно кредитором. Передача майна боржником/поручителем до статутного капіталу товариства без набуття статусу учасника та при невідображенні такого внеску в статутному капіталі свідчить про безоплатне відчуження майна на шкоду інтересам кредиторів, а також суперечить принципам розумності та добросовісності.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 19.03.2025 у справі № 910/17461/23 можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/125946814>

3.8. Щодо відсутності порушення прав колишнього учасника ТОВ рішенням загальних зборів товариства, що стосується прав / інтересів колишнього директора ТОВ

Відсутність порушення прав та законних інтересів позивача є самостійною, достатньою підставою для відмови у позові про визнання недійсними рішень загальних зборів товариства. Учасник, який вибув зі складу юридичної особи і не оспорує правомірність припинення корпоративних прав, не може вимагати визнання недійсними рішень загальних зборів щодо зміни директора товариства, оскільки такі рішення не порушують його права. Колишній учасник товариства, який втратив корпоративні права, не має правового інтересу в тому, хто є директором такого товариства, а тому визнання недійсними рішень про зміну керівника не призведе до відновлення будь-яких його прав.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 20.05.2025 у справі № 917/2019/23 можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/127645654>.

3.9. Щодо підтвердження повноваження адвоката на здійснення представництва інтересів учасника товариства на загальних зборах учасників ТОВ

Належним доказом на підтвердження повноважень адвоката на здійснення представництва інтересів учасника товариства на загальних зборах учасників товариства є саме довіреність, оскільки положення ч.1 ст.33 Закону «Про ТОВ та ТДВ» передбачають, що загальні збори учасників проводяться в порядку, встановленому, зокрема, статутом товариства, в якому, в свою чергу, вказано, що документом, на підставі якого представники учасників приймають участь у загальних зборах, є саме довіреність.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 19.02.2025 справі №908/2596/23 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125427015>.

3.10. Щодо права учасника ПП на отримання інформації про діяльність підприємства і проведення аудиту фінансової звітності останнього під час дії арешту корпоративних прав ПП у кримінальному провадженні

Наявність ухвали слідчого судді про арешт корпоративних прав підприємства зі встановленням заборони їх відчуження, розпорядження та користування ними, а також заборони державним реєстраторам і нотаріусам приймати рішення про державну реєстрацію змін до відомостей про юридичну особу, здійснювати державну реєстрацію змін і вносити до реєстру відповідні записи, у тому числі, що стосуються зміни розміру статутного капіталу, не означає, що учасник підприємства, частка якого становить 10 % статутного капіталу, не має права на отримання інформації про його діяльність і проведення аудиту фінансової звітності останнього.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 01.04.2025 у справі № 917/604/24 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126394423>.

3.11. Щодо обсягу документів, які можуть бути витребувані учасником у ТОВ відповідно до статей 5, 43 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю»

Учасник ТОВ має безумовне право на отримання інформації про діяльність товариства, включаючи господарську. Перелік документів, визначений ч. 1 ст. 43 Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», не є вичерпним. До документів, які товариство зобов'язане надати учаснику на його вимогу, належать усі документи, що містять інформацію про діяльність товариства, у тому числі первинні бухгалтерські документи, що підтверджують здійснення господарських операцій. Відмова у наданні учаснику документів щодо діяльності товариства на підставі того, що вони не входять до переліку, визначеного законом, є неправомірною та порушує корпоративні права учасника, зокрема право на участь в управлінні товариством та право на інформацію.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 21.05.2025 у справі № 922/3416/24 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127535839>.

3.12. Щодо визнання недійсним правочину з відчуження простих бездокументарних іменних акцій у зв'язку з поширенням презумпції спільності права власності подружжя на майно

Правочин щодо розпорядження спільним майном подружжя (акціями), вчинений одним із подружжя без згоди іншого, може бути визнаний недійсним за позовом іншого з подружжя. Відсутність такої згоди свідчить про відсутність повноважень в одного з подружжя на відчуження подружнього майна, що є підставою для визнання правочину недійсним. Презумпція розпорядження спільним

майном одним з подружжя за згодою другого встановлена на користь добросовісного набувача, але правочин може бути визнаний недійсним, якщо третя особа (контрагент) знала чи не могла не знати про те, що майно належить подружжю на праві спільної сумісної власності і другий з подружжя не надав згоди на відчуження.

Детальніше з текстом постанови від 12.06.2025 у справі № 756/59/20 можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/128132860>

3.13. Щодо неможливості господарських судів ухвалювати рішення про припинення повноважень голови ОСББ, оскільки це питання належить до виключної компетенції уповноважених статутних органів ОСББ

У разі, коли законом передбачено прийняття рішення з того чи іншого питання виключно загальними зборами, ці повноваження не можуть відповідно до статуту юридичної особи бути надані або делеговані іншим органам цієї особи. Господарські суди також не можуть приймати рішення з питань, віднесених до виключної компетенції загальних зборів, у тому числі про внесення змін до установчих документів юридичної особи, включення особи до складу наглядової ради юридичної особи тощо. Оскільки повноваження посадової особи об'єднання припиняється її переобранням, то суди не мають права приймати рішення з питань, віднесених до виключної компетенції загальних зборів.

Питання припинення повноважень голови правління об'єднання, у тому числі узв'язку зі спливом строку, на який він обраний, належить до виключної компетенції уповноважених статутних органів ОСББ.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 21.01.2025 у справі №910/1967/24 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124829952>.

3.14. Щодо правової природи правовідносин з обрання члена виконавчого органу товариства

Обрання члена виконавчого органу товариства за своєю правовою природою, предметом регулювання правовідносин і правовими наслідками не є предметом регулювання трудового права. Надання повноважень члену виконавчого органу товариства в силу ст. 99 ЦК України є дією уповноваженого органу товариства, спрямованою на наділення члена виконавчого органу правом на здійснення управлінської діяльності товариством.

КЗпП, врегульовуючи трудові правовідносини, пов'язані з укладенням трудового договору (контракту) як угоди між працівником і роботодавцем, зокрема щодо захисту прав працівника від порушення з боку роботодавця при укладенні трудового договору (контракту), водночас, не містить правового регулювання правовідносин щодо формування виконавчого органу.

Спiр, який стосується законностi обрання наглядовою радою члена правлiння товариства вимагав оцiнювання законностi дiй органiв управлiння юридичної особи – наглядової ради, зокрема вiдповiдностi цих дiй вимогам цивiльного, а не трудового законодавства.

Детальнiше з текстом постанови КГС ВС вiд 15.01.2025 у справi № 910/15094/23 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124459340>.

3.15. Щодо визнання припиненими трудових вiдносин мiж директором товариства та товариством на пiдставi заяви про звiльнення за власним бажанням ([ст. 38 КЗпП України](#))

Для належної реалiзацiї права на звiльнення за власним бажанням директор товариства має за власною iнiцiативою як виконавчий орган скликати загальнi збори учасникiв товариства для вирiшення питання щодо свого звiльнення. У разi коли загальнi збори учасникiв товариства не ухвалюють рiшення про звiльнення директора за його заявою, вiн має право звернутися до суду з позовом про визнання трудових вiдносин припиненими з дати, зазначеної у його заявi про звiльнення. Суд може захистити право особи на звiльнення шляхом ретроспективного визнання факту припинення трудових правовiдносин, що є належним способом захисту порушеного права, спрямованим на припинення правовiдносин з управлiння мiж директором та товариством. Рiшення суду про визнання трудових вiдносин припиненими є пiдставою для внесення змiн до ЄДР.

Детальнiше з текстом постанови КГС ВС вiд 04.03.2025 у справi № 922/2226/24 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128275728>.

3.16. Щодо виплати вартостi частки учаснику ТОВ у зв'язку з його виходом зi складу учасникiв (засновникiв) товариства

Для вирiшення спору про стягнення з товариства на користь учасника, який вийшов з товариства, вартостi частки учасника вирiшальним є встановлення розмiру оплаченої частини частки учасника.

Вiдповiдне право на одержання вартостi частини майна при виходi з господарського товариства виникає в учасника товариства лише пiсля внесення ним частки у визначеному розмiрi до статутного капiталу товариства. У разi, якщо учасник не повнiстю внiс (не повнiстю оплатив) свiй вклад до статутного капiталу товариства, йому виплачується дiйсна вартiсть частки пропорцiйно внесенiй (оплаченiй) частинi вкладу.

Вiдомостi з ЄДР виконують функцiю оголошення прав на частку невизначеному колу третiх осiб. Отже, такi вiдомостi та документи вважаються достовiрними до того моменту, поки не буде доведено їх недостовiрностi.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 06.02.2025 у справі № 924/751/20 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125264574>.

3.17. Щодо права учасника товариства на повернення вкладу в натуральній формі (об'єкт нерухомого майна), зумовленого його виходом із товариства

Ситуація, за якої учасник товариства вийшов з нього та втратив право на частку в статутному капіталі, однак при цьому не одержав свій вклад, про повернення якого загальні збори учасників товариства прийняли відповідне рішення, нівелює приписи ст. 148 ЦК України, ст. 54 Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 №1576-XII та порушує сферу майнових інтересів колишнього учасника товариства.

Першочергово підставою для вжиття дій, передбачених ст. 54 Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991 №1576-XII (виплата учаснику, який вийшов, частки у грошовій формі або повернення вкладу в натуральній формі (за домовленістю)), є не акт приймання-передачі майна та навіть не рішення загальних зборів, а саме заява про вихід позивача з товариства.

Подання учасником товариства заяви про вихід із товариства слугує самостійною та достатньою підставою, для обов'язку повернути учаснику вклад у натуральній формі (на вимогу учасника та за згодою товариства).

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 01.04.2025 у справі №908/2915/23 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126534589>

3.18. Правові наслідки невнесення до ЄДР відомостей щодо змін у складі учасників товариства

Правові наслідки невнесення відповідних відомостей щодо змін у складі учасників товариства до ЄДР, що визначені ст. 10 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців», стосуються правовідносин у спорі юридичної особи з третіми особами. Натомість, у ч. 5 ст. 89 ЦК України передбачено, що юридичні особи та їх учасники не мають права посилалися на відсутність державної реєстрації таких змін у відносинах із третіми особами, які діяли з урахуванням цих змін.

За сукупності доказів на підтвердження передання частки у товаристві, виходу зі складу учасників товариства та прийняття до складу учасників товариства, а також спадкування частки у статутному капіталі товариства та вчинення дій спрямованих на проведення державної реєстрації своїх корпоративних прав, непроведення державної реєстрації вказаних дій не є достатньою підставою для висновку щодо недоведеності факту набуття позивачкою права на 100% частки в статутному капіталі товариства-відповідача в порядку спадкування та на підставі цивільно-правової угоди, факту набуття та наявності корпоративних прав у товаристві.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 16.04.2025 у справі № 917/759/23 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126682957>

3.19. Щодо обмеження корпоративних прав акціонера при передачі акцій в управління АРМА та особливостей реалізації прав за акціями

Власник арештованих акцій, на які накладено арешт у кримінальному провадженні та у подальшому передано в управління АРМА за ухвалою суду та за розпорядженням КМУ у зв'язку з винятковим випадком (особлива процедура за ст. 21-1 Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів»), не може посилатися на порушення свого права на управління, оскаржуючи рішення загальних зборів з відповідних підстав (неповідомлення власника акцій про проведення зборів, неврахування пропозицій останнього щодо порядку денного загальних зборів, ненадання можливості ознайомлення з інформацією та документами, необхідними для прийняття рішень з питань, включених до проекту порядку денного загальних зборів тощо), оскільки до моменту зняття арешту, виключно управитель може реалізовувати корпоративні права, що виникають з частки.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 19.03.2025 у справі № 910/7738/24 можна ознайомитись за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/126020078>.

3.20. Про неправомірність повторного розгляду Мін'юстом однієї й тієї ж скарги без наявності судового рішення про скасування попереднього рішення Мін'юсту

Повторний розгляд Мін'юстом однієї й тієї самої скарги у сфері державної реєстрації можливий лише у разі скасування судом попереднього рішення Мін'юсту за результатами розгляду такої скарги. Повноваження Мін'юсту при розгляді скарг обмежуються контролем процедурних моментів та не поширюються на вирішення спорів щодо змісту документів чи правомірності рішень уповноважених органів юридичних осіб, які належать до компетенції господарського суду.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 13.05.2025 у справі № 910/13544/22 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127421110>.

3.21. Про застосування такого заходу забезпечення позову, як зупинення дії рішення загальних зборів учасників товариства, яким обрано директора товариства

Зупинення дії рішення загальних зборів учасників товариства, яким обрано директора товариства, та заборона здійснювати директору, зокрема, управління поточною діяльністю товариства свідчить про втручання суду у господарські

відносини та може призвести до блокування господарської діяльності юридичної особи, що стане наслідком невиправданого обмеження прав товариства, його учасників та третіх осіб.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 20.01.2025 у справі № 910/8275/24 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124591447>.

3.22. Щодо належного відповідача у спорі про стягнення майнової шкоди, пов'язаної з вилученням майна, переданого до статутного капіталу ТОВ

Належним відповідачем у спорі щодо відшкодування позивачам збитків, завданих вилученням у них майна, переданого до статутного капіталу товариства, є суб'єкт господарювання, від якого позивачі набули право на майно.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 17.06.2025 у справі № 910/19210/15 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128240260>.

3.23. Щодо того, чи може свідчити про зловживання процесуальними правами збіг в одній особі позивача та директора відповідача

Збіг позивача та директора відповідача в одній особі не є ознакою суперечливої поведінки та не свідчить про зловживання процесуальними правами, оскільки така особа виступає в судовому процесі у різних правових статусах: як фізична особа (позивач) та як представник юридичної особи (відповідач). Визнання позову є законним правом відповідача і саме по собі не може вважатися проявом недобросовісної поведінки сторін у справі.

Водночас збіг позивача та директора відповідача в одній особі, не спростовує можливості наявності між учасниками справи корпоративного спору щодо прийнятих відповідачем рішень в період, коли підписантом відповідача був не позивач, як керівник відповідача.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 12.05.2025 у справі № 910/4384/24 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127286581>

4. Справи щодо земельних відносин та права власності

4.1. Щодо обрання належного (ефективного) способу захисту у справах про визнання протиправним і скасування акта про примусове відчуження майна

Позовні вимоги про визнання протиправним і скасування акта про примусове відчуження майна є неналежним (неефективним) способом захисту порушеного права, оскільки акт про примусове відчуження та вилучення майна не є правовстановлюючим документом, а лише засвідчує факт приймання-передачі майна,

щодо якого прийняте рішення про його реквізицію; підписання цього акта є лише етапом документального оформлення процедури реквізиції.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 14.01.2025 у справі № 916/1964/23 можна ознайомитись за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/124591724>.

4.2. Щодо належного способу захисту прав територіальної громади, порушених неправильним визначенням цільового призначення орендованої земельної ділянки комунальної власності, яке спричинило встановлення орендної плати в меншому розмірі

Визнання незаконним та скасування рішення міської ради, яким земельну ділянку із розташованою АЗС замість земель автомобільного транспорту протиправно віднесено до земель житлової та громадської забудови, є належною та ефективною позовною вимогою, ураховуючи, що це рішення не вичерпало своєї дії шляхом виконання і породжує правові наслідки, а його скасування саме по собі вимагатиме від сторін договору оформлення змін до нього в частині орендної плати.

Натомість визнання договору оренди землі недійсним в цілому у цьому разі не є об'єктивно виправданим, обґрунтованим способом захисту та спричинить порушення / обмеження законних прав та інтересів відповідачів, зокрема, орендаря, який є власником розташованого на орендованій земельній ділянці нерухомого майна, за відсутності його протиправної поведінки.

Водночас щодо порушення, яке полягало у недоотриманні міським бюджетом орендної плати, належним способом захисту буде звернення з позовом до орендаря про сплату недоплаченої (недоотриманої) суми орендної плати в розмірі, визначеному відповідно до належної ставки орендної плати

Детальніше з текстом постанови судової палати для розгляду справ щодо земельних відносин та права власності КГС ВС від 17.04.2025 у справі № 904/186/23 можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/127571178>. Постанова ухвалена з окремими думками суддів Берднік І. С., Зуєва В. А. та зі збіжною окремою думкою судді Рогач Л. І.

4.3. Щодо належності та ефективності заявленої прокурором вимоги про повернення нерухомого майна територіальній громаді як вимоги про застосування наслідків недійсності цього правочину (реституцію)

Якщо правовідносини між відповідачами (територіальною громадою в особі уповноваженого органу та ФОП) виникли на підставі укладеного між ними договору купівлі-продажу нерухомого майна, який є недійсним, і прокурор у позові просить зобов'язати ФОП повернути на користь територіальної громади в особі міської ради майно, яке було передано йому на виконання цього договору, то належним способом захисту права власності територіальної громади у цьому разі є застосування наслідків недійсності оспорюваного правочину (реституції).

Зазначений спосіб захисту також є ефективним, оскільки позивач (у цьому разі прокурор) має дві мети: повернути майно у фактичне володіння та реєстраційно підтвердити право володіння ним.

Повернення майна у фактичне володіння особи, на користь якої суд ухвалив рішення, здійснюється в межах виконавчого провадження у порядку, встановленому Законом України «Про виконавче провадження».

Водночас наявність судового рішення про визнання недійсним документа (договору купівлі-продажу нерухомого майна), на підставі якого проведено державну реєстрацію прав ФОП, приведе до вчинення у Державному реєстрі прав дій, що забезпечать відновлення реєстраційного підтвердження володіння відповідним майном територіальною громадою.

Детальніше з текстом постанови СП КГС ВС від 29.05.2025 у справі № 922/3727/19 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128522674>. Окремі думки – суддів Краснова Є. В., Мачульського Г. М., Рогач Л. І.

4.4. Щодо права орендаря витребувати орендовану земельну ділянку із чужого незаконного володіння

Орендар, який має зареєстроване право оренди, має право витребувати земельну ділянку з чужого незаконного володіння, у разі передачі її іншому користувачу з порушенням його прав. Таке витребування земельної ділянки є належним способом захисту права користування відповідно до ст. 27 Закону України «Про оренду землі» і не вимагає заявлення вимоги про визнання незаконними та скасування рішень органів державної влади чи місцевого самоврядування про передачу землі в оренду іншій особі (оскільки таке рішення вже реалізоване шляхом укладення договору оренди), скасування державної реєстрації права оренди.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 13.02.2025 у справі № 920/715/23 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125264712>.

4.5. Щодо можливості витребування трансформаторної підстанції як самостійного об'єкта власності

Якщо не буде доведено, що зареєстрована за відповідачем у складі майнового комплексу будівля трансформаторної підстанції є лише приналежністю цього комплексу, за наявності встановлених законом підстав цю будівлю може бути витребувано із незаконного володіння відповідача в порядку статті 387 ЦК України.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 08.04.2025 у справі № 907/947/22 можна ознайомитися за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/126607571>

4.6. Щодо неможливості відчуження багаторічних насаджень окремо від земельної ділянки

Багаторічні насадження не можуть розглядатися як окремий об'єкт права власності без земельної ділянки, на якій вони розташовані, оскільки є складовою частиною цієї земельної ділянки.

У відповідності до ч. 3 ст. 373 ЦК України та ч. 2 ст. 79 ЗК України сад (багаторічні насадження) не можуть бути предметом купівлі-продажу окремо від земельної ділянки, що вказує на нікчемність договорів купівлі-продажу саду.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 29.01.2025 у справі № 904/8306/21 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125264764>.

4.7. Щодо неможливості відчуження з державної в комунальну або приватну власність земельної ділянки, на якій розташована пам'ятка археології місцевого значення

Земельна ділянка, на якій знаходиться пам'ятка археології місцевого значення, відноситься до категорії земель історико-культурного призначення, на які поширюється встановлена законодавством заборона щодо їх відчуження з державної у комунальну або приватну власність. Правовий режим такої земельної ділянки не може відрізнятись від правового режиму самої пам'ятки археології та перебувати в приватній чи комунальній власності. Відчуження з державної власності земельної ділянки, на якій розташовані пам'ятки археології, фактично унеможлиблює здійснення державою права користування та розпорядження цими пам'ятками археології у зв'язку з невіддільністю пам'ятки археології від земельної ділянки, на якій вона розташована.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 05.03.2025 у справі № 902/546/24 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125732611>

4.8. Щодо недопустимості вилучення об'єктів спільної власності територіальних громад без згоди відповідних громад або рішень їхніх рад, крім випадків, передбачених законом

Об'єкти права спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст району та області, управління якими здійснюють районні та обласні ради, не можуть бути вилучені у територіальних громад і передані іншим суб'єктам права власності без згоди безпосередньо зазначених територіальних громад або відповідних рішень рад чи уповноважених ними органів, за винятком випадків, передбачених законом, зокрема абзацом 3 пункту 10 Розділу V «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 912/1899/23 від 05.03.2025, можна ознайомитись за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/125768896>.

4.9. Щодо оформлення права користування земельною ділянкою співвласниками багатоквартирного будинку в межах, необхідних для його обслуговування

Розмір та конфігурація земельної ділянки, що підлягає переходу у користування співвласників багатоквартирних будинків повинен визначатися на підставі землевпорядної документації, яка враховує фактичні параметри всіх об'єктів, запланованих для будівництва, їх прибудинкову територію та територію, необхідну для забезпечення обслуговування будинків і потреб його мешканців.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 05.03.2025 у справі № 926/927/24 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125804590>.

4.10. Щодо правовстановлювальних документів на використання водного об'єкта з метою ведення аквакультури

Режим рибогосподарської експлуатації або дозвіл на спеціальне використання водних біоресурсів не можуть бути правовстановлювальними документами, якими надається право користування водними об'єктами чи землями водного фонду, і вони не визначають правових підстав користування цими об'єктами задля аквакультури (риборозведення).

Здійснення такої діяльності на водному об'єкті без отримання земельної ділянки у власність (для замкнених водойм до 3 га), постійне користування (державними водогосподарськими / рибогосподарськими підприємствами, установами, організаціями) або в установленому ЗК України чи Законом України «Про аквакультуру» порядку користування на умовах оренди рибогосподарських водних об'єктів (їх частин, які визначаються координатами відведеної акваторії) є незаконним.

При цьому слід ураховувати, що стосовно передачі в оренду водосховища комплексного призначення у ст. 51 ВК України встановлено заборону.

Детальніше з текстом постанови СП КГС ВС від 10.04.2025 у справі № 922/1168/23 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127743264>. Окремі думки – суддів Краснова Є. В., Мачульського Г. М., Рогач Л. І.

5. Справи у спорах, що виникають із правочинів, зокрема договорів

5.1. Щодо оскарження акта про непідписання договору купівлі-продажу за результатами аукціону як неналежного способу захисту

Виходячи з основної мети, яка ставиться кожним з учасників аукціону (наміру придбати майно), у разі якщо позивач, як переможець аукціону вважає,

що орган приватизації незаконно (без належних правових підстав склав акт про непідписання договору) кінцевою метою переможця аукціону має бути укладення договору купівлі-продажу. Отже, належним способом захисту переможця аукціону у цьому разі відповідає позовна вимога про визнання договору купівлі-продажу майна укладеним вредакції позивача. Натомість визнання недійсним оспорюваного акта не матиме наслідком автоматичного укладення договору купівлі-продажу з позивачем, а отже непризведе до реального захисту порушених прав та інтересів позивача.

Детальніше з текстом постанови ОП КГС ВС від 17.01.2025 у справі № 910/7625/23 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124560713>.

5.2. Щодо непоширення персональних санкцій кінцевого бенефіціара на підконтрольну йому юридичну особу та відсутності правових підстав для обмеження права на стягнення заборгованості

У застосуванні положень Закону України «Про санкції» судам належить встановити, чи є позивач кредитором (стягувачем), стосовно якого встановлені обмежувальні заходи, передбачені Законом України «Про санкції», а також чи є позивач особою щодо якої Постановою КМУ №187 введено заборону на виконання, утому числі в примусовому порядку, грошових та інших зобов'язань; та чи підпадає позивач під визначення осіб, стосовно яких встановлено заборону відповідно до пункту 1 зазначеної постанови КМУ.

Указ Президента України про застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) є актом індивідуальної дії, позаяк не містить загальнообов'язкових правил поведінки, а з урахуванням рішення Ради національної безпеки і оборони України, уведеним в дію таким Указом, передбачає індивідуалізовані приписи щодо застосування санкцій до конкретних юридичних і фізичних осіб, тобто він адресований цим особам і спрямований на припинення конкретних правовідносин.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 19.02.2025 у справі №904/3057/22 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125291874>.

5.3. Щодо можливості стягнення збитків у зв'язку з помилками в податковій накладній

Помилка в реквізитах податкової накладної не є нездоланною перешкодою для одержання покупцем податкового кредиту. За умови розумної і добросовісної поведінки покупця і продавця така помилка може і має бути виправлена.

Якщо ж покупець не включив до податкового кредиту відповідної суми ПДВ на підставі зареєстрованої податкової накладної продавця через помилки в ній, які є перешкодою для такого включення, і не повідомив своєчасно про помилку продавця, внаслідок чого покупець втратив право на податковий кредит, то слід вважати, що він зазнав збитків внаслідок власної бездіяльності, а тому такі збитки не можуть бути стягнуті з продавця.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 18.02.2025 у справі № 906/41/24 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125589366>.

6. Справи в інших спорах, що виникають з господарських правовідносин

6.1. Щодо спеціального порядку звернення стягнення на заробітну плату, пенсію, стипендію та інші доходи боржника в період дії воєнного стану

В період дії воєнного стану з пенсійного рахунку боржника – громадянина України не можуть бути списані кошти, отримані боржником як пенсія, при примусовому виконанні судових рішень, які не пов'язані зі стягнення аліментів, відшкодуванням шкоди заподіяної каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю внаслідок кримінального правопорушення.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 19.02.2025 у справі № 910/8436/23 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125291941>.

6.2. Щодо притягнення органу державної влади до відповідальності у вигляді стягнення шкоди за невиконання обов'язку забезпечувати схоронність вилученого майна

Органи Національної поліції зобов'язані забезпечити схоронність тимчасово вилученого майна, яке визнано речовим доказом у кримінальному провадженні. Втрата такого майна через недбале зберігання є підставою для відшкодування завданої шкоди його власнику.

Передача майна на спеціальний майданчик для тимчасового зберігання не звільняє органи поліції від відповідальності за його збереження. У разі втрати речового доказу власник має право на відшкодування його вартості відповідно до положень ст. 22, 1166, 1173, 1174 ЦК України.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 19.02.2025 у справі № 910/18977/23 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125391785>.

7. Процесуальні питання

7.1. Щодо розгляду заяви про забезпечення позову в разі одночасного подання позовної заяви та заяви про забезпечення позову

Розгляд заяви та вжиття заходів забезпечення позову здійснюються виключно судом компетентним розглядати спір по суті. Це зумовлює обов'язок суду першої інстанції при надходженні заяви про забезпечення позову перевіряти її відповідність приписами статті 20 ГПК України.

Водночас у разі застосування заходів забезпечення позову така ухвала не може бути оскаржена з підстав порушення судами правил юрисдикції окремо від рішення суду в цій справі, ухваленого за результатами розгляду справи по суті, адже

це фактично означитиме оскарження предметної та суб'єктної приналежності справи на стадії її відкриття, що не передбачено приписами ГПК.

Першочерговим при надходженні на розгляд суду заяви про забезпечення позову є надання оцінки щодо порядку звернення з нею до суду, за умови дотримання якого здійснюється її розгляд по суті.

У випадку одночасного подання позовної заяви та заяви про забезпечення позову розгляд заяви про забезпечення позову не залежить від вирішення питання про відкриття провадження у справі, у разі повернення позовної заяви, відмови у відкритті провадження у справі передбачений процесуальний механізм скасування заходів забезпечення позову.

Детальніше з текстом постанови ОП КГС ВС від 17.01.2025 у справі № 903/497/24 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124484775>.

7.2. Щодо забезпечення позову про визнання недійсним договору про закупівлю підрядних робіт за державні кошти шляхом заборони сторонам договору виконувати договірні зобов'язання (ст. 137 ГПК України, ст. 204, 629 ЦК України, ст. 3, 7 Закону України «Про публічні закупівлі»)

За загальним правилом чинний Господарський процесуальний кодекс України дозволяє застосування такого заходу забезпечення позову, як заборона відповідачу вчиняти певні дії (сплачувати кошти, виконувати роботи, надавати послуги тощо), однак у справі за позовом про визнання недійсним договору про закупівлю підрядних робіт за державні кошти не допускається застосування такого заходу забезпечення позову, як заборона відповідачам (замовнику та підряднику) вчиняти дії (сплачувати кошти та виконувати роботи), спрямовані на виконання зобов'язань за оспорюваним правочином, оскільки, по-перше, така заборона не відповідає встановленій законом презумпції правомірності правочину, сутність якої полягає в тому, що вчинений правочин вважається правомірним, тобто таким, що породжує, змінює або припиняє цивільні права й обов'язки, доки ця презумпція не буде спростована, зокрема на підставі рішення суду про визнання договору недійсним, яке набрало законної сили. Відтак, у разі неспростування презумпції правомірності договору всі права, набуті сторонами правочину за ним, повинні безперешкодно здійснюватися, а обов'язки, що виникли внаслідок укладення договору, підлягають виконанню.

Таким чином, вжиті заходи забезпечення позову у виді заборони відповідачам вчиняти дії з виконання укладеного між ними договору, визнання якого недійсним є предметом позову, мають ознаки часткового вирішення спору по суті, оскільки фактично зводяться до застосування наслідків недійсності оспорюваного правочину та повністю припиняють виконання сторонами договору своїх зобов'язань за цим договором ще до ухвалення судом рішення по суті спору, ставлячи при цьому під сумнів правомірність вчинення оспорюваного правочину та спонукаючи сторони до невиконання умов договору, що в силу положень частини 11 статті 137 Господарського процесуального кодексу України є неприпустимим.

Отже, в спорі про визнання недійсним договору про закупівлю вжиття такого заходу забезпечення позову, як заборона сторонам оспорюваного договору виконувати договірні зобов'язання, не відповідає вимогам розумності, обґрунтованості та адекватності заходу забезпечення позову із заявленими позовними вимогами, порушує збалансованість інтересів сторін такого договору, є неспівмірним із негативними наслідками, що можуть настати в результаті вжиття судом такого заходу забезпечення позову, спрямоване на втручання в господарську діяльність сторін оспорюваного договору та фактично підмінює собою судові рішення у справі, яке має ухвалюватися за результатами розгляду справи по суті заявлених позовних вимог.

Детальніше з текстом постанови ОП КГС ВС від 17.01.2025 у справі № 916/4954/23 можна ознайомитись за посиланням <http://reyestr.court.gov.ua/Review/124484806>.

7.3.Щодо питання забезпечення позову шляхом заборони банку (третій особі) здійснювати будь-які виплати за банківськими гарантіями, якщо позивач не є стороною цих правочинів

Виконання банком свого обов'язку перед бенефіціаром за гарантією жодним чином не впливає на права та обов'язки позивача, оскільки останній не є стороною одностороннього правочину (гарантії), а поданий ним позов спрямований на захист його прав, передбачених саме індивідуальним договором до рамкового договору.

Системне тлумачення ст. 136, 137 ГПК України дає можливість дійти висновку, що заборона банку здійснювати будь-які виплати за банківськими гарантіями за будь-якими вимогами бенефіціара є втручанням в господарську діяльність банку у розумінні ст. 2 Закону України «Про банки і банківську діяльність» та такі заходи забезпечення позову не відповідають процесуальним нормам, що регулюють ці правовідносини, зокрема вимогам розумності, обґрунтованості, адекватності, збалансованості інтересів сторін, а також інших учасників судового процесу, наявності зв'язку між конкретним заходом забезпечення позову і предметом позовних вимог.

Детальніше з текстом постанови ОП КГС ВС від 07.01.2025 у справі № 910/7497/24 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125027333>.

7.4.Щодо процесуальних наслідків ненадання доказів сплати та несплати в повному обсязі судового збору у строк, встановлений судом в ухвалі про залишення апеляційної скарги без руху

Сплата судового збору в неповному обсязі та подання доказів такої сплати поза межами встановленого процесуального строку без заявлення клопотання

про його поновлення є підставою для застосування судом положень ч. 4 ст.174 ГПК України щодо повернення скарги. Застосування судом апеляційної інстанції таких правових наслідків не може розцінюватися як прояв надмірного формалізму.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 01.04.2025 у справі № 910/11482/24 можна ознайомитись за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126288410>

7.5. Не підлягають касаційному оскарженню судові рішення лише в частині розстрочення / відстрочення їх виконання

Не підлягає касаційному оскарженню судове рішення, яке оскаржується лише в частині відмови у задоволенні клопотання про розстрочення / відстрочення виконання судового рішення (застосування ч. 1 ст. 293 ГПК України в сукупності з положеннями ч. 1 ст. 287 цього Кодексу).

Детальніше з текстом ухвали КГС ВС від 06.06.2025 у справі № 908/1721/23 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128132848>.

7.6. Про недостатність формального перебування у ЗСУ для зупинення провадження у справі

Для зупинення провадження у справі на підставі перебування сторони у складі Збройних Сил України (далі – ЗСУ) недостатньо самого факту введення воєнного стану і формального перебування особи у складі ЗСУ. Необхідно встановити, що військова частина, де проходить службу особа, переведена на воєнний стан та виконує бойові завдання у зоні бойових дій.

Детальніше з текстом постанови КГС ВС від 11.03.2025 у справі № 904/4027/22 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/125768903>.

7.7. Можливість встановлення графіка платежів у мировій угоді поза межами річного строку, визначеного для розстрочення виконання судового рішення

Мирова угода та розстрочення виконання судового рішення є різними правовими інститутами, що регулюються відповідно статтями 192 та 331 ГПК України. Встановлення у мировій угоді графіку платежів, у тому числі на строк, що перевищує один рік, не заборонено ГПК України, а є виявленням взаємоузгодженої волі сторін. Законодавчі обмеження щодо строку розстрочення виконання судового рішення (не більше одного року), встановлені ч. 5 ст. 331 ГПК України, не поширюються на умови мирової угоди.

Детальніше з текстом постанови ОП КГС ВС від 06.06.2025 року у справі № 917/141/24 можна ознайомитися за посиланням <https://reyestr.court.gov.ua/Review/128205469>.

Огляд судової практики Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду за I півріччя 2025 року. Рішення, внесені до ЄДРСР за період з 01.01.2025 по 30.06.2025 / Упоряд.: управління аналітичної та правової роботи Касаційного господарського суду департаменту аналітичної та правової роботи Апарату Верховного Суду, судові палати Касаційного господарського суду у складі Верховного Суду. Київ, 2025. – 35 с.

Застереження: видання містить короткий огляд деяких судових рішень. У кожному з них викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 @supremecourt_ua

 t.me/supremecourtua

 x.com/supremecourt_ua

 so.supreme.court.gov.ua